

Nội dung bài viết

1. [Soạn bài Kiều bình nổi loạn trang 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 Ngữ văn lớp 10 Cánh diều](#)
  1. [Yêu cầu \(trang 35 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2\):](#)
  2. [Trả lời câu hỏi giữa bài Kiều bình nổi loạn SGK Ngữ Văn 10 Cánh Diều](#)
  3. [Trả lời câu hỏi cuối bài Kiều bình nổi loạn SGK Văn 10 Cánh Diều](#)

Với soạn bài Kiều bình nổi loạn trang 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 Ngữ văn lớp 10 Cánh diều sẽ giúp học sinh trả lời câu hỏi từ đó dễ dàng soạn văn 10.

Soạn bài Kiều bình nổi loạn trang 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 Ngữ văn lớp 10 Cánh diều

Yêu cầu (trang 35 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2):

- Đọc phần Kiến thức ngữ văn để vận dụng vào bài đọc hiểu này.

- Cần lưu ý: Tiểu thuyết chương hồi xuất hiện đầu tiên và thịnh hành ở Trung Quốc khoảng từ thế kỉ XIV đến cuối thế kỉ XVIII. Đặc điểm nổi bật của tiểu thuyết chương hồi là sự phân chia tác phẩm thành những hồi khác nhau. Mỗi hồi đều có tiêu đề khái quát nội dung được trình bày trong hồi. Kết thúc mỗi hồi thường có câu thơ mang tính chất bình luận. Sau những câu thơ là những lời gắn kết hồi trước với hồi sau, kích thích sự quan tâm, chú ý của người đọc. Tiểu thuyết chương hồi thường chú ý đến các sự kiện, tình huống bất ngờ, hồi hộp, căng thẳng, thú vị. Trong tiểu thuyết chương hồi, tính cách nhân vật được thể hiện tương đối nhất quán, rõ ràng thông qua đối thoại và hành động.

- Khi đọc văn bản Kiều bình nổi loạn, em cần chú ý:

+ Đoạn trích có những nhân vật và sự kiện nào nổi bật? Các nhân vật và sự kiện đó có liên quan đến lịch sử hay được tác giả hư cấu?

+ Nội dung (đề tài, chủ đề) và những hình thức nghệ thuật đặc sắc của đoạn trích là gì?

+ Nội dung đoạn trích mang lại cho em những hiểu biết, suy nghĩ và tình cảm gì?

- Đọc trước văn bản Kiều bình nổi loạn và tìm hiểu thêm thông tin về nhóm tác giả Ngô gia văn phái, tác phẩm Hoàng Lê nhất thống chí.

- Đọc nội dung giới thiệu sau đây để hiểu bối cảnh đoạn trích:

Hoàng Lê nhất thống chí là tác phẩm viết bằng chữ Hán theo hình thức tiểu thuyết chương hồi. Nội dung chính của Hoàng Lê nhất thống chí phản ánh thời kì lịch sử khoảng 30 năm, từ khi Trịnh Sâm lên ngôi chúa (1768) đến lúc Gia Long lên ngôi vua (1802). Tác phẩm tái hiện một cách phong phú, sinh động bức tranh xã hội trong thời kì khủng hoảng triền miên, dẫn đến sự sụp

đỏ của các tập đoàn phong kiến Lê -Trịnh và khí thế quật khởi, tinh thần quyết liệt chống thù trong giặc ngoài của phong trào khởi nghĩa Tây Sơn do Nguyễn Huệ đứng đầu.

Đoạn trích Kiêu binh nổi loạn dưới đây thuộc Hồi thứ hai của tác phẩm, kể chuyện kiêu binh nổi loạn, giết Quận Huy Hoàng Đình Bảo, phế Trịnh Cạn, lập Trịnh Tông lên ngôi chúa.

Trả lời:

- Khi đọc tùy bút các em cần chú ý

+ Đoạn trích có các nhân vật và sự kiện nổi bật như: Trịnh Tông – Thế tử bị phế truất xuống làm con út do tạo phản bất thành. Lính kiêu binh phần nhiều thuộc phe Trịnh Tông, Dự Vũ - đầu bếp của Tông; Gia Thọ là gia thần, Bằng Vũ là gia binh. Chúng căm ghét quận Huy như kẻ thù của chúng. Tinh thần bất lực, thảm hại và cái chết bi tráng của anh em Quận Huy với sự không đề phòng, thiếu mưu lược của những kẻ nắm quyền quốc gia trong phủ. Các nhân vật và sự kiện này đều có thật và có liên quan mật thiết đến lịch sử Việt Nam

+ Đoạn trích mang chủ đề lịch sử, những hình thức nghệ thuật đặc sắc của đoạn trích tiêu biểu là bút pháp tả thực của lối chép sử biên niên, không che dấu một nụ cười mỉa mai và xót xa trước tình cảnh đất nước bị rữa nát từ chính quyền trung ương.
+ Nội dung đoạn trích mang lại cho em những hiểu biết về một tấn bi kịch lịch sử, nhưng chất hài của tấn kịch lịch sử này cũng rất rõ: Những nhân vật đã bị lịch sử lên án, đã hết vai trò lịch sử, vẫn cố khẳng định uy quyền của mình và trở thành những vai hề như quận Huy vẫn tin ở uy quyền của mình, biết trước âm mưu nổi loạn của đám kiêu binh vẫn không thêm phòng bị gì, một mình giữa đám loạn quân hung hãn vẫn quát tháo thị oai.

2. Đọc hiểu

*** Nội dung chính:**

Đoạn trích “Kiêu binh nổi loạn” trong Hoàng Lê nhất thống chí đã cho thấy sự thối nát của phủ chúa Trịnh: cha, con, anh, em tranh giành quyền lực, việc phế con trưởng lập con thứ hoàn toàn do quyền lợi ích kỉ của phe đảng, không vì quyền lợi của đất nước, của nhân dân. Tất cả sự nổi loạn, tàn bạo của đám kiêu binh “căm ghét”, “hậm hực” khinh bỉ cách làm của chúa Trịnh và quận Huy, chỉ muốn diệt trừ cho hả giận đã thể hiện cụ thể, sống động. Điều nó cho thấy sức mạnh của đám đông có thể làm nổi thuyền, có thể làm lật thuyền.

Trả lời câu hỏi giữa bài Kiêu binh nổi loạn SGK Ngữ Văn 10 Cánh Diều

Câu 1 (trang 36 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Người kể chuyện là ai?

Trả lời:

Câu chuyện được kể ở góc nhìn thứ ba, có thể cho rằng người kể chuyện là nhóm tác giả Ngô Gia Văn Phái

Câu 2 (trang 36 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Người kể chuyện nhận xét gì về đầu bếp, gia thân của Trịnh Tông?

Trả lời:

Đầu bếp, gia thân của Trịnh Tông được nhận xét là “người cơ tri”, “kẻ tinh khôn”, có nhiều mưu trí, ứng phó linh hoạt

Câu 3 (trang 37 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Chú ý động cơ và thái độ của đầu bếp, thân quân

Trả lời:

Động cơ và thái độ đầu bếp Dự Vũ và gia thân Gia Thọ đều căm ghét quận Huy và phe phái như kẻ thù của chúng. Chính vì vậy trong câu nói của Dự Vũ, Gia Thọ đều có tính chất xúi giục, hậu thuẫn cho Tông làm phản. Tông mời cơm ngõ ý chỉ là một biểu hiện phó thác chính thức, lái mũi nhọn chĩa vào quận Huy..

Câu 4 (trang 37 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Ai là người kể chuyện về nhân vật Bằng Vũ

Trả lời:

Nhân vật Bằng Vũ xuất hiện qua ngày hội họp quân lính ở chùa Khán Sơn, với ngôi kể chuyện ở ngôi thứ ba, có thể cho rằng người kể chuyện là nhóm tác giả Ngô Gia Văn Phái.

Câu 5 (trang 38 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Chú ý lời nói, thái độ và hành động của quận Huy.

Trả lời:

“...Quận Huy cũng biết tai họa sắp xảy ra, liền nói toạc ra ở trong triều...”

“Gặp lúc trời sắp tối, người nhà Quận Huy có kẻ khuyên hấn nên bế tân chúa đi trốn,... Nhưng Quận Huy đều gạt đi”

“Nếu việc gấp quá không thể trị nổi bọn chúng, thì ta đây vâng mệnh của đấng tiên vương, sống thác cũng cam, cần gì mà phải hốt hoảng!”

“Đêm ấy, Quận Huy ngủ ở trong phủ, cũng chỉ đem theo vài người hầu như mọi ngày, không hề phòng bị gì hết.”

→ Sự bất lực thảm hại của phe quận Huy đã quá rõ. Không đề phòng, thiếu mưu lược, chủ quan khinh địch, cho rằng “thời đời hay phao nhảm”, chính điều đó đã mang tới cái kết bi kịch

Câu 6 (trang 39 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Khí thế của kiêu binh được miêu tả như thế nào?

Trả lời:

“Bằng Vũ vào trong phủ, đánh luôn ba hồi, chín tiếng trống.”

“Lại nói, quân lính nghe thấy tiếng trống tức thì người nào cũng nhảy nhót hăng hái, cùng cầm binh khí xô lẫn nhau mà vào trong phủ”

“...quân lính ở bên ngoài không vào được, họ cứ đứng hò reo, quát tháo long trời lở đất.”

Câu 7 (trang 39 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Chú ý hành động và thái độ của Quận Châu trước đám kiêu binh.

Trả lời:

- Lúc đầu, Quận Châu đứng ở phía trái trong cửa các, lên tiếng “dụ” binh lính, nhắc nhở binh lính phải lễ phép vì có quan tài của Trịnh Sâm chưa được an táng ở đây

- Lúc sau vì quá run sợ trước khí thế của binh lính, Quận Châu phải mở cửa cho binh lính xông vào.

Câu 8 (trang 40 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Tình thế bất lực, thảm hại và bi đát của quận Huy được miêu tả qua những chi tiết nào?

Trả lời:

Sự bất lực thảm hại của phe quận Huy đã quá rõ. Không đề phòng, thiếu mưu lược, sờ đến cung thì cung đứt dây, sờ đến súng thì súng không nổ! Quận Huy bị quân lính dung câu liêm móc cổ kéo từ voi ngã xuống, bị đánh đấm túi bụi và giết chết ngay tại chỗ.

Câu 9 (trang 40 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Những hình ảnh so sánh trong lời kể có tác dụng gì?

Trả lời:

Những hình ảnh so sánh trong lời kể có tác dụng như những tư liệu đủ để dựng lại bộ mặt, không khí của lịch sử một cách cụ thể, sinh động.

Câu 10 (trang 41 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Kiêu binh lộng hành bức ép chúa cũ, trả thù các đại thần như thế nào?

Trả lời:

Dù đã giết chết anh em Quận Huy nhưng cơn giận của binh lính vẫn chưa hả. Kiêu binh lộng hành bức ép chúa cũ, trả thù các đại thần rất dã man. Phò lập thế tử Tông lên ngôi chúa xong xuôi, họ lại kéo đến quỳ ở trước mặt chúa xin phá tan nát tất cả dinh cơ của Quận Huy, một mảnh ngói cũng không còn. Phàm các quan văn võ hễ ai thuộc bè đảng của Thị Huệ và Quận Huy, cùng những người dự vào việc tố giác vụ án năm Canh Tí, những viên quan hầu mọi ngày có tính nghiệt ngã mà quân lính vẫn ghét, lúc ấy cũng đều bị phá nhà hàng loạt và bị lũng bắt đem giết chết.

Câu 11 (trang 41 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Chi tiết nào cho thấy Trịnh Tông bất lực, không kiểm soát được kiêu binh?

Trả lời:

Chi tiết cuối bài cho thấy Trịnh Tông bất lực, không kiểm soát được kiêu binh: “Chúa phải sai người dò xét trong kinh kì, lén đến chỗ họ tụ họp, rồi bắt phứa một người thường dân ở gần đó đem chém để ra oai” Cho thấy rằng Trịnh Tông chỉ là con rối trong tay kiêu binh, không dám động vào quân lính để thị uy.

Trả lời câu hỏi cuối bài Kiêu binh nổi loạn SGK Văn 10 Cánh Diều

Câu 1 (trang 42 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Hãy nêu những sự kiện chính được kể trong văn bản Kiêu binh nổi loạn và cho biết mâu thuẫn ở đây là gì?

Trả lời:

Những sự kiện chính được kể trong văn bản Kiêu binh nổi loạn:

- Trịnh Tông bất mãn vì bị phế truất ngôi Thái tử, nghe lời xúi giục của Dự Vũ, Gia Thọ, lái mũi nhọn chĩa vào Quận Huy và Trịnh Cán

- Trịnh Tông khơi dậy lòng thù hận và căm phẫn Quận Huy trong lính kiêu binh, thúc đẩy mục đích nổi loạn trả thù, rửa hận

- Quận Huy và phe phái không đề phòng và thiếu mưu lược trước sự nổi dậy của Trịnh Tông và kiêu binh, cho rằng “thối đời hay phao nhảm”

- Quận Huy và em ruột bị đám kiêu binh đánh đập và chết rất bị thảm, Trịnh Cán bị phế truất, quân lính phò thế tử Trịnh Tông lên làm chúa. Nhưng con giận vẫn chưa nguôi ngoai, kiêu binh lộng hành bức ép chúa cũ, trả thù các đại thần hết sức tàn bạo

→ Mâu thuẫn đó chính là sự thối nát của phủ chúa Trịnh, sự bất lực và thảm hại của giai cấp thống trị: cha, con, anh, em tranh giành quyền lực, việc phế con trưởng lập con thứ hoàn toàn do quyền lợi ích kỉ của phe đảng, không vì quyền lợi của đất nước, của nhân dân. Từ đó dẫn tới những tranh chấp vương quyền và cái kết bi thảm, tất cả là do bọn lính tráng, bọn bồi bếp tự phát nổi lên. Trịnh Tông lên ngôi mà bất lực trước đám, âm binh bất trị... Đúng là tấn bi kịch lịch sử.

Câu 2 (trang 42 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Tìm những chi tiết miêu tả hành động của đám kiêu binh. Em có nhận xét gì về những hành động ấy?

Trả lời:

Mục đích nổi loạn của kiêu binh là trả thù, rửa hận. Lời nói của Dự Vũ đã cho thấy quân lính “căm ghét”, “hậm hực” khinh bỉ cách làm của chúa Trịnh và quận Huy, chỉ muốn diệt trừ cho hả giận. Đề xuất kế sách của Bằng Vũ chứng tỏ quân lính rất khinh nhờn thế lực của phủ chúa: “Đánh một hồi trống làm hiệu, rồi kéo ùa cả vào, nắm căng hấn, vút chông gọng xuống dưới thêm một cái là xong thôi mà!”.

- “Bằng Vũ vào trong phủ, đánh luôn ba hồi, chín tiếng trống.”

- “Lại nói, quân lính nghe thấy tiếng trống tức thì người nào cũng nhảy nhót hăng hái, cùng cầm binh khí xô lẫn nhau mà vào trong phủ”

- “...quân lính ở bên ngoài không vào được, họ cứ đứng hò reo, quát tháo long trời lở đất.”

- “...bao nhiêu người đang ngồi lại nhao nhao đứng dậy, kéo ập vào trước đầu voi.”

- “Rồi họ lấy khí giới đâm chém túi bụi, có kẻ cạy gạch ngói ở phủ ra ném tới tấp...”

- “Quân lính hăng máu kéo đến càng đông...Họ bèn dung câu liêm móc cổ Quận Huy kéo xuống, rồi đánh đâm túi bụi giết chết ngay tại chỗ.”

....

→ Qua những hành động này ta thấy được sự ngang tàng và hung bạo, không chịu khuất phục của kiêu binh, nhưng cũng đồng thời cho thấy sự nổi loạn, tàn bạo đã thể hiện cụ thể, sống động, nó cho thấy sức mạnh của đám đông có thể làm những điều lay chuyển thế lực cầm quyền.

Câu 3 (trang 42 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Những chi tiết, hình ảnh nào cho thấy sự bất lực và thất bại của phe cánh Quận Huy?

Trả lời:

Quận Huy vẫn tin ở uy quyền của mình, biết trước âm mưu nổi loạn của đám kiêu binh vẫn không thêm phòng bị gì, một mình giữa đám loạn quân hung hãn vẫn quát tháo thị oai.

“Quận Huy giương cung định bắn, chẳng may cung bị đứt dây; lại vớ lấy sung để nạp đạn nhưng mũi lửa tịt không cháy”

“Em ruột Quận Huy là Lý Vũ hầu Hoàng Lương nghe tin có biến vội vàng chạy bỏ vào phủ đường. Nhưng mới đến cửa chùa Báo Thiên thì bị quân lính quát đứng lại, rồi họ vớ luôn gạch đá trên đường đập cho vỡ đầu và vứt xác xuống hồ Thủy Quân”.

Câu 4 (trang 42 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Cảnh Trịnh Tông lên ngôi chúa có gì đặc biệt? Nhận xét về nghệ thuật miêu tả của tác giả.

Trả lời:

- Trịnh Tông đúng là ông chúa bù nhìn, hần lên ngôi chúa hoàn toàn nhờ chỗ dựa là đám lính tráng tự phát nổi lên.

- Kiêu binh đã lập Trịnh Tông lên, cảnh khiêng Tông trên chiếc mâm gỗ, đưa lên, đưa xuống, như “giỡn quả cầu” trong tiếng reo hò của đám loạn quân và dân hàng phố mọi người xúm lại đông như họp chợ. Hai tiếng “họp chợ” thật mỉa mai! Họ lại đặt sập gụ ngoài phủ đường để đưa Tông lên ngôi. Mấy chữ “ngoài phủ đường” cũng hài hước, chẳng có chút uy nghiêm nào với một vị chúa.

Câu 5 (trang 42 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Hãy dẫn ra một số bình luận, đánh giá của người kể chuyện đối với các sự kiện và nhân vật lịch sử trong văn bản. Theo em, quan điểm và thái độ của người kể chuyện có khách quan và đáng tin cậy không? Vì sao?

Trả lời:

“Bằng Vũ mạnh bạo nhận lời. Rồi cả bọn cùng nhau uống máu ăn thề.”

“Ồ kinh, gã thường làm mướn đơn kiện cho người ta, vẫn lừng tiếng là tay điều toa trong việc xúi nguyên giục bị.”

....

Quan điểm và thái độ của người kể chuyện khách quan và đáng tin cậy vì có sự theo sát lịch sử.

Câu 6 (trang 42 sgk Ngữ văn lớp 10 Tập 2): Người xưa từng nói về năm nguy cơ làm mất nước: “Một, trẻ không kính già; hai, trò không trọng thầy; ba, binh kiêu tướng thoái; bốn, tham những tràn lan; năm, sĩ phu ngoảnh mặt”(Lê Quý Đôn). Sau khi đọc đoạn trích Kiêu binh nổi loạn, em suy nghĩ gì về ý kiến này?

Trả lời:

Đoạn trích “Kiêu binh nổi loạn” trong Hoàng Lê nhất thống chí đã cho thấy sự thối nát của phủ chúa Trịnh: cha, con, anh, em tranh giành quyền lực, việc phế con trưởng lập con thứ hoàn toàn do quyền lợi ích kỉ của phe đảng, không vì quyền lợi của đất nước, của nhân dân.

Bút pháp tả thực của lối chép sử biên niên không che dấu một nụ cười mỉa mai và xót xa trước tình cảnh đất nước bị rữa nát từ chính quyền trung ương. Con hấp hối vào giờ chót của một triều đại bao giờ cũng chẳng là một màn bi hài của lịch sử?